

Piotr Kowolik

"Treść i metoda w nauczaniu początkowym", Maria Radwiłowicz, Ryszard Radwiłowicz, Legnica 2006 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (32-33), 248-249

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr Kowolik

Recenzja książki: Maria Radwiłowicz, Ryszard Radwiłowicz

Treść i metoda w nauczaniu początkowym.

Legnica 2006; Wydawnictwo Wyższej Szkoły Menedżerskiej ss. 128

Na rynku wydawniczym ukazała się ostatnio książka z zakresu edukacji wczesnoszkolnej. Zaprezentowana na kartach książki koncepcja godna jest uwagi, ze względu na wieloletnie poszukiwania Autorów w zakresie nauczania początkowego. Przypominają istotne elementy procesu dydaktycznego i pracy nauczycielskiej. Dokonują analiz w świetle współczesnej pedagogiki (dorobku własnego), badań naukowych (własnych) oraz formalnych, urzędowych zmian programowych i strukturalnych szkoły. Szereg problemów zostało przypomnianych, zaktualizowanych, ukazanych w innowacyjnym ujęciu.

Spoiwem wiążącym całą książkę są dwa pojęcia: *treść* i *metoda*, które „choć samoistne - łączy ponadto wspólna metodologia, polegająca na zadaniowej analizie procesu dydaktycznego” (ze Wprowadzenia, s. 5).

Praca składa się z dziewięciu rozdziałów poprzedzonych wprowadzeniem, a zamykającym wykazem pozycji bibliograficznych.

Pierwsze trzy rozdziały:

1. Wymiary integracji (s.6-22);
2. Siła integrująca edukacji polonistycznej (s.23-32);
3. Planowanie z myślą o integracji (s.33-48);

rozpatrują ideę i praktykę szeroko rozumianej integracji - przedsięwzięcie niezwykle aktualne, ambitne i trudne, w pełni ukazuje zakres, zróżnicowanie, ułatwia dostrzeganie przemian, a także może przede wszystkim nowe spojrzenie na sytuację współczesnej szkoły. Autorzy dokonują przeglądu wybranych programów całościowych, definiując równocześnie samo pojęcie integracji. Kolejno ukazują wiodącą rolę edukacji polonistycznej w całym procesie integracji na szczeblu początkowym. Rola ta wynika bezpośrednio z celów nauczania, kształcenia i wychowania.

Proces planowania jest bardzo istotnym elementem zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej. Zdefiniowano pojęcie planu, planowania pracy dydaktyczno-

wychowawczej. Nawiązano do cech dobrego planu T. Kotarbińskiego. Szczegółowo zilustrowano trzy rodzaje planów, tj. plan wychowawczy klasy, rozkład materiału nauczania, szkice scenariuszy zajęć.

Kolejne trzy rozdziały zatytułowane:

4. Zabawa uczniów i aktorstwo nauczyciela (s.49-64);
5. Kształtowanie postawy tolerancji (s.65-80);
6. Uczenie uczenia się (s. 81-96);

podejmują istotne problemy metodyczne takie jak silniejsze przeżywanie przez dzieci sytuacji dydaktycznych, gdy nauczyciel sam jest aktorem.

Kolejno Autorzy podjęli się prezentacji badań z zakresu kształcenia postaw tolerancji, gdyż w tym zakresie unaocznia się duży niedostatek wychowania społeczno-moralnego oraz poszukiwaniem reguł uczenia się i ich wdrażania.

Ostatnie rozdziały:

7. Samokształcenie nauczyciela (s.97-106);
8. Doskonalenie pracy nauczyciela (s.107-115);
9. Profesjogram nauczyciela klas początkowych (s.116-123);

Stanowią istotne wywody dotyczące samego nauczyciela klas I-III, który sam zobowiązany jest do permanentnego dokształcania się i doskonalenia w zawodzie, mając jednocześnie na uwadze nakreślony wzorzec (model) w postaci profesjogramu zawierającego takie elementy jak: program nauczania uczniów, praca i studia.

Praca bogato ilustrowana - rysunki - 17, tabele - 16 oraz po każdym rozdziale Autorzy zawarli „Pytania - problemy” zróżnicowane pod względem ich trudności.

Dokonując krótkiej oceny pracy stwierdzam, że Autorzy podjęli się niesłychanie ważnej i społecznie potrzebnej problematyki. Wykazana przez Marię i Ryszarda Radwiłowiczów bardzo dobra znajomość literatury zagadnienia, duże odczytanie, przy jednoczesnej samodzielności posługiwania się tą literaturą.

Autorzy wykazali się dużą rzetelnością i precyzyjnością w planowaniu oraz przeprowadzeniu badań empirycznych. Wystarczający jest materiał badawczy, którym ilustrują swoje wywody. Zaletą pracy jest jasny i poprawny język oraz przejrzysta budowa. Praca daje opis oryginalny, spójny i konsekwentny.

Monografia wypełnia nadal widoczną lukę w literaturze przedmiotu, w istotny sposób posuwa naprzód badania w analizowanym zakresie, bowiem brak zwartych publikacji o podobnej zawartości treściowej. Temat jest interesujący, a rozprawa przedstawia istotne osiągnięcia naukowe.

Adresatami pracy są studenci przysposabiający się do zawodu pierwszego szczebla edukacji, nauczyciele praktycy, pracownicy nadzoru pedagogicznego i ci wszyscy, którzy zainteresowani są skutecznym wdrażaniem reformy.